

## تعیین حساسیت وقوع زمین لغزش با استفاده از رگرسیون لجستیک در حوضه آبریز واژ (استان مازندران)

**صدرالدین متولی\***

استادیار گروه جغرافیای دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور

**رضا اسماعیلی**

استادیار گروه جغرافیای دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور

**محمدمهدی حسینزاده**

استادیار گروه جغرافیای دانشگاه شهید بهشتی

### چکیده

تهیه نقشه حساسیت به زمین لغزش گام بزرگی در مدیریت خطر است. امروزه تهیه چنین نقشه‌هایی با استفاده از تکنیک‌های کیفی و کمی در GIS صورت می‌گیرد. منطقه مورد مطالعه در این تحقیق حوضه آبخیز واژ است که در دامنه‌های شمالی البرز و جنوب شهر چمستان در استان مازندران واقع شده است.

در این مقاله برای تهیه نقشه حساسیت به زمین لغزش از تکنیک آماری رگرسیون لجستیک استفاده شده است که می‌تواند برآذش مناسبی را برای یافتن روابط بین وجود و عدم وجود زمین لغزش (متغیر وابسته) و عوامل مستقل مانند لیتوژئی و زاویه شب تشريح نماید. نقشه پراکنش زمین لغزش برای ایجاد یک متغیر وابسته که دارای مقدار صفر برای عدم وقوع زمین لغزش و مقدار ۱ برای وجود زمین لغزش مورد استفاده قرار گرفت. لیتوژئی، زاویه شب، جهت دامنه، ارتفاع، کاربری اراضی، فاصله از جاده و گسل به عنوان متغیرهای مستقل در این مدل هستند. تأثیر هر پارامتر در وقوع زمین لغزش از ضرایبی که در رگرسیون لجستیک ایجاد می‌شود، ارزیابی می‌شود. تفسیر ضرایب نشان می‌دهد که لیتوژئی، فاصله از جاده و شب نقش مهمی را در وقوع و توزیع زمین لغزش دارند.

با استفاده از نقشه پیش‌بینی احتمال وقوع زمین لغزش، منطقه مورد مطالعه به پنج گروه حساسیت تقسیم شدند: بسیار پایین، پایین، متوسط، بالا و بسیار بالا. مناطق حساسیت به زمین لغزش متوسط تا بسیار بالا بیش از ۵۰ درصد منطقه مورد مطالعه را شامل می‌شوند.

**واژگان کلیدی:** حوضه واژ، زمین لغزش، رگرسیون لجستیک

\*نویسنده مسئول

**مقدمه**

فرایند وقوع زمین لغزشها بسیار پیچده بوده و عوامل مختلفی در رخداد آنها نقش دارند. از این رو پیش بینی وقوع زمین لغزشها نیز مشکل است. صحبت نقشه‌های حساسیت زمین لغزش به مقادیر و کیفیت داده‌ها، مقایسه کار و انتخاب روش تحقیق مناسب برای تجزیه و تحلیل مدل‌سازی بستگی دارد. (آیالو و یاماگیشی، ۲۰۰۵).

در نقشه‌های پهنه‌بندی حساسیت زمین لغزش دو نگرش کیفی و کمی وجود دارد. در روش‌های کیفی عوامل مؤثر در وقوع زمین لغزش به صورت موضوعی و توصیفی مورد توجه قرار گرفته و نتایج آنها به نظرات کارشناسی بستگی دارد. در نگرش‌های کمی روابط بین عوامل کنترل کننده زمین لغزشها به صورت عددی بیان می‌شود. ارزیابی کمی و نیمه کمی برای مناطقی صورت می‌گیرد که فعلاً فاقد زمین لغزش هستند اما شرایط مشابه در آنها وجود دارد. روش‌های کمی به دو دسته روش‌های آماری و روش‌های ژئوتکنیکی تقسیم می‌شوند. در این مقاله از روش آماری برای پهنه‌بندی زمین لغزش استفاده شده است. مهمترین روش‌های آماری برای پهنه‌بندی زمین لغزش‌ها روش آنالیز رگرسیون چندگانه، آنالیز تشخیصی و رگرسیون لجستیک است. روش آنالیز رگرسیون چندگانه و آنالیز تشخیصی برای کشف روابط بین وقوع زمین لغزشها و متغیرهای منطقه‌ای مورد استفاده قرار گرفته‌اند (دای و لی، ۲۰۰۲). یک مانع بزرگ برای چنین تکنیک‌هایی منطق جمع آوری و محاسبه‌ی داده‌های کمی است (робتهام و دادی‌چا ۱۹۹۸). مشکل دیگر این است که مقادیر احتمالی محاسبه شده از چنین تکنیک‌هایی می‌تواند خارج از مقدار ۰ تا ۱ باشد که خود می‌تواند مشکلی را برای خروجی با یک سطح احتمالاتی سیستماتیک ایجاد کند.

رگرسیون لجستیک که یکی از انواع مدل‌های خطی تعیین یافته است برای تجزیه و تحلیل وجود یا عدم وجود متغیر وابسته بسیار مناسب بوده و برای پیش‌بینی ناپایداری دامنه‌ای استفاده شده است (دای و لی، ۲۰۰۲). رگرسیون لجستیک برای تهیه نقشه حساسیت زمین لغزش بوسیله محققین متعددی مورد استفاده قرار گرفته است (گورسوسکی و همکاران ۲۰۰۰، لی و مین ۲۰۰۱، دای و لی ۲۰۰۲، اهلمنکر و دیویس ۲۰۰۳ و آیالو و یاماگیشی ۲۰۰۵).

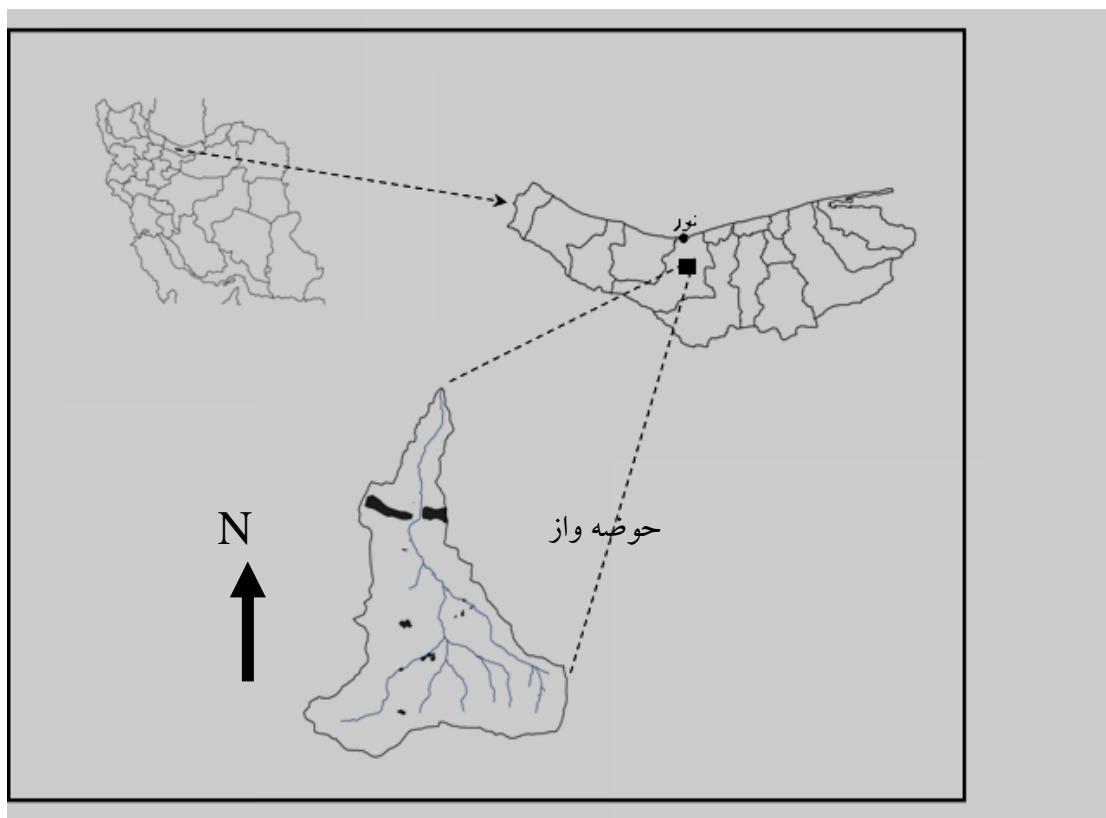
در این تحقیق چهار هدف مورد توجه قرار گرفته است:

- ۱- مشخص کردن زمین لغزش در حوضه مورد مطالعه (حوضه آبخیز واژ)
- ۲- تعیین ارتباط آماری بین فراوانی زمین لغزشها و پارامترهای فیزیکی مؤثر در وقوع زمین لغزشها
- ۳- کاربرد روشی برای مدل سازی ناپایداری دامنه با استفاده از GIS
- ۴- پهنه‌بندی منطقه از نظر حساسیت به زمین لغزش

حوضه آبخیز واژ در دامنه شمالی سلسله جبال البرز و در جنوب شهر چمستان واقع شده است که از نظر تقسیمات سیاسی، این حوضه در شهرستان نور از استان مازندران قرار دارد.

حوضه واژ دارای جهتی شمالی- جنوبی بوده که رواناب آب آن به دریای خزر می‌ریزد. قسمت جنوبی حوضه (سرآب) پهن‌تر از قسمت شمالی حوضه (نقطه خروجی) می‌باشد قسمت جنوبی این حوضه در مختصات جغرافیایی بین "۱'۵۹ و "۵۶'۱۲ طول شرقی قرار گرفته است که هر چه به طرف شمال حوضه پیش برویم حوضه مذکور باریک تر شده و نقطه خروجی آن در "۷'۵۲ طول شرقی قرار گرفته است. هم چنین این حوضه در بین "۱۷'۳۷ و "۱۷'۲۵ عرض شمالی قرار دارد. مساحت این حوضه تا خروجی از کوهستان ۱۴۰/۹ کیلومتر مربع می‌باشد. شکل ۱ موقعیت حوضه واژ را نشان می‌دهد. سازندهای زمین شناسی منطقه مورد مطالعه متعلق به زمان

مزوزوئیک به بعد می باشند (جدول ۱). که به ترتیب دولومیت و سنگ آهک (سازند الیکا) و شیل و ماسه سنگ به همراه لایه های زغالی (سازند شمشک) به ترتیب با ۳۹/۹ و ۵۵/۷ و ۵۵/۸ درصد مساحت بیشترین پراکنش را در سطح حوضه دارند.



شکل ۱- موقعیت حوضه آبخیز واژ و پراکنش زمین لغزشی آن

## مواد و روش ها داده ها

- تعیین موقعیت زمین لغزشها در مشاهدات زمینی با استفاده از GPS صورت گرفت و پس از انتقال داده ها بر روی تصویر ماهواره ای IRS، محدوده زمین لغزش ها بر روی نقشه ترسیم گردیدند.

جدول ۱- ویژگی های سنگ شناسی حوضه آبخیز واژ

نام دوره	علامت	لیتولوژی	مساحت ( $km^2$ )
میوسن	M	مارن، ماسه سنگ آهکی، سنگ آهک ماسه ای دوکفه ای دار	۱/۰۶
پالئوسن	Pe	مارن، ماسه سنگ، گچ، کمی سنگ آهک	۰/۲۷
کرتاسه	K1	سنگ آهک، مارن، سنگ آهک مارنی، مارن سیلت دار	۶/۴۷
ژوراسیک	J	شیل، ماسه سنگ، سیلت سنگ، شیل کربن دار، رس سنگ، کوارتزیت، کنگلومرا، رگه هاو عدسی های زغال سنگ (سازند شمشک)	۵۵/۸
تریاس	T2	سنگ آهک دولومیتی ضخیم لایه تا توده ای شکل، دولومیت، سنگ آهک (سازند الیکا)	۷۰/۸
	T1	سنگ آهک مارنی نازک لایه، با اثرات کرم، شیل آهکی (سازند الیکا)	۹/۳

- نقشه ارتفاعی رقومی منطقه (DEM) از نقشه ۲۵۰۰۰ : ۱ سازمان نقشه برداری کشور تهیه شد. و بر همین اساس نقشه ارتفاعی رقومی، نقشه زاویه و جهت شبیه نیز تهیه گردید.
- نقشه لیتولوژی و گسل ها از نقشه ۱۰۰۰۰۰ : ۱ سازمان زمین شناسی کشور تهیه و سپس با مختصات UTM در نرم افزار Arc GIS زمین مرجع شد.
- نقشه کاربری اراضی هم از نقشه توپوگرافی ۲۵۰۰۰ : ۱ سازمان جنگل ها و مراتع کشور و تصویر ماهواره‌ای IRS تهیه شد.

جهت پنهانه بندی زمین لغزش‌ها در محدوده مورد مطالعه از نرم افزار GIS ادریسی<sup>\*</sup> استفاده شده است.

#### انتخاب عوامل مؤثر در وقوع زمین لغزش در منطقه مورد مطالعه

در رگرسیون لجستیک استفاده از متغیرهای مستقل که نقش مهمی در تعیین متغیر وابسته داشته باشند مدل کامل‌تری را ایجاد می‌کند. انتخاب این متغیرهای مستقل کار مشکلی است و در سطح جهانی معیار مشخصی برای این کار وجود ندارد. به طور کلی هر متغیر مستقل باید ویژگی‌های زیر را داشته باشد (آیالو و یاماگیشی ۲۰۰۵):

- عملکرد متغیر مشخص باشد(تأثیر مشخص بر متغیر وابسته)
- کامل باشد(نسبتاً نشان دهنده‌ی همه‌ی محدوده مورد مطالعه باشد)
- از نظر مکانی تغییرپذیری داشته باشد و یکنواخت نباشد.
- در مقیاس‌های مختلف قابل اندازه گیری باشد.

عوامل متعددی در وقوع زمین لغزشها در حوضه مورد مطالعه دخیل می‌باشند که اهم آنها عبارتند از: عوامل زمین شناسی و تکتونیک، عوامل اقلیمی (اثرات باران، ذوب برف)، عوامل توپوگرافیک (زاویه و جهت شبیه)، ویژگی‌های مکانیکی و شیمیایی خاک و فعالیت‌های انسانی (متولی ۱۳۸۰).

عوامل شبه استاتیک مؤثر در زمین لغزش که در مدل مورد استفاده قرار گرفتند شامل لیتولوژی، فاصله از گسل، ارتفاع، زاویه شبیه، جهت دامنه، کاربری اراضی، فاصله از رودخانه، فاصله از جاده می‌شوند. از عوامل دینامیکی مانند بارش و زمین لرزه به علت این که محرك نهایی یا عامل ماشه‌ای بوده و در این مدل قابل ارزیابی نیستند، استفاده نگردید. ویژگی‌های خاک هم که معمولاً در پنهانه‌بندی‌های ژئوتکنیکی مورد استفاده قرار می‌گیرند، در این مدل قابل استفاده نیستند. به منظور تعیین نقش هریک از عوامل در وقوع زمین لغزش، تراکم زمین‌لغزشها برای هر یک از متغیرهای مؤثر محاسبه شدند.

#### رگرسیون لجستیک

رگرسیون لجستیک چندگانه یک تکنیک چند متغیره است که چند پارامتر فیزیکی را که ممکن است بر احتمال تأثیر بگذارند، مورد توجه قرار می‌دهد. در این روش مقادیر متغیر مستقل می‌توانند به صورت باینری (۰ و ۱) و هم به صورت کمیت عددی بیان شوند. از این رو استفاده از متغیرهایی که کاملاً پیوسته نیستند و یا به صورت کیفی هستند امکان‌پذیر خواهد بود.

\* Idrissi

مزیت مدلسازی با رگرسیون لجستیک نسبت به سایر تکنیک‌های آماری چند متغیره مانند آنالیز رگرسیون چندگانه و آنالیز تشخیصی این است که متغیر وابسته می‌تواند تنها دو مقدار داشته باشد که یکی احتمال وقوع حادثه و دیگری عدم وقوع آن است (دای و لی ۲۰۰۲). در این مطالعه، متغیر وابسته یک متغیر باینری است که نشان دهنده وجود یا عدم وجود زمین لغزش است و مقادیر پیش‌بینی شده می‌تواند به صورت احتمال بین دو مقدار ۰ و ۱ بیان شود.

نایپوستگی داده‌ها در لایه‌ها منجر به ایجاد مشکلاتی در نقشه نهایی می‌شود، از این راه حل مناسب برای تهیه نقشه حساسیت به زمین لغزش، ایجاد لایه‌های با مقادیر دودویی (۰ و ۱) برای هر کلاس یک پارامتر مستقل است (گوزتی و همکاران ۱۹۹۹، لی و مین ۲۰۰۱). برای این که دامنه مقادیر لایه بین ۰ و ۱ قرار گیرد با استفاده از رابطه ۱ عمل استاندارد سازی صورت گرفت.

$$X_{\text{standard}} = \frac{X - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}} \quad (1)$$

که  $X$  به عنوان متغیر ورودی می‌باشد. لایه‌ها بعد از عمل استانداردسازی به عنوان متغیرهای پیشگو برای ایجاد مدل رگرسیون لجستیک مورد استفاده قرار گرفتند.

در مورد نقشه حساسیت زمین لغزش هدف رگرسیون لجستیک، یافتن مدلی مناسب برای تشریح رابطه بین وجود یا عدم وجود زمین لغزش (متغیر وابسته) و یک مجموعه از پارامترهای مستقل مانند زاویه شب، جهت دامنه، لیتوژئی و غیره است. در رگرسیون لجستیک متغیر وابسته با استفاده از معادله زیر بیان می‌شود:

$$Y = \text{Logit}(p) = \ln(p / 1-p) = C_0 + C_1x_1 + C_2x_2 + \dots + C_nx_n$$

لوجیت (Logit) یا لگاریتم شانس در واقع مقدار لگاریتم طبیعی احتمال است.  $P$ : احتمال متغیر وابسته ( $y$ ) است،  $p / 1-p$  نسبت شانس یا احتمال گفته می‌شود،  $C_0$  مقدار ثابت،  $(C_1, C_2, \dots)$  ضرایبی هستند که مشارکت عوامل مستقل ( $x_1, x_2, \dots$ ) را برای متغیر  $Y$  نشان می‌دهند.

در یک مفهوم دقیق، در این روش احتمال یک متغیر دینامیک مانند بارش که به عنوان یک محرك نهایی (عامل مانع) در نظر گرفته نمی‌شود. از این رو اصطلاح ناپایداری دامنه یا حساسیت‌پذیری به زمین لغزش بر اساس پارامترهای شبه استاتیک می‌باشد (دای و لی ۲۰۰۲).

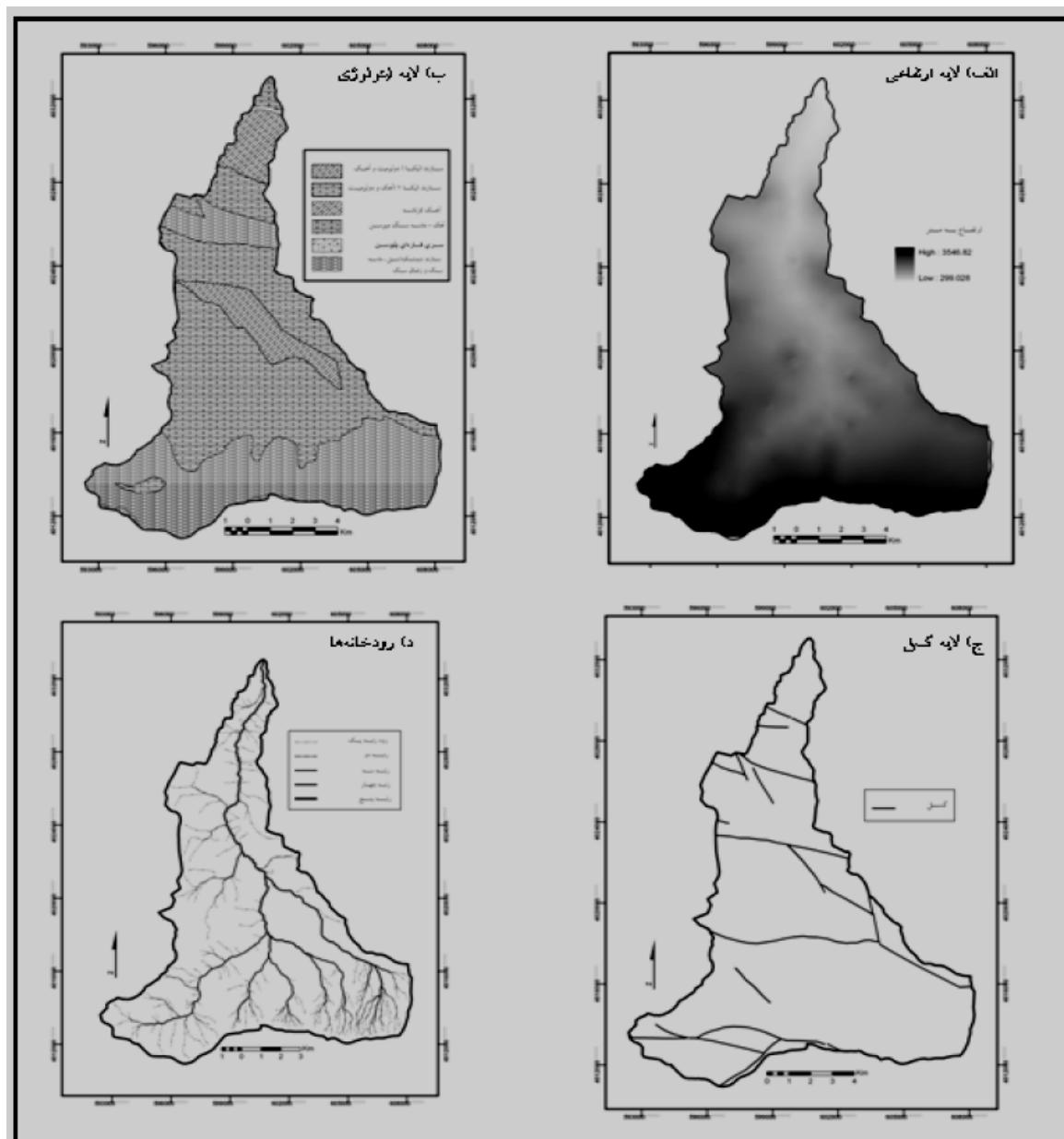
## نتایج

همان طور که در بخش مواد و روشها ذکر گردید، ابتدا عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش به صورت لایه‌های مختلف اطلاعاتی در GIS تهیه شدند (شکل ۲). سپس نقشه زمین لغزشها ای منطقه باهیریک از این عوامل انطباق داده شده و تراکم زمین لغزش‌ها در واحد سطح محاسبه گردید. شکل ۳ درصد تراکم زمین لغزشها در کلاسهای مختلف متغیرهای مورد مطالعه را نشان می‌دهد. درصد تراکم زمین لغزشها از نسبت مساحت زمین لغزشها در هر کلاس به مساحت کل زمین لغزشها نشان داده شده است.

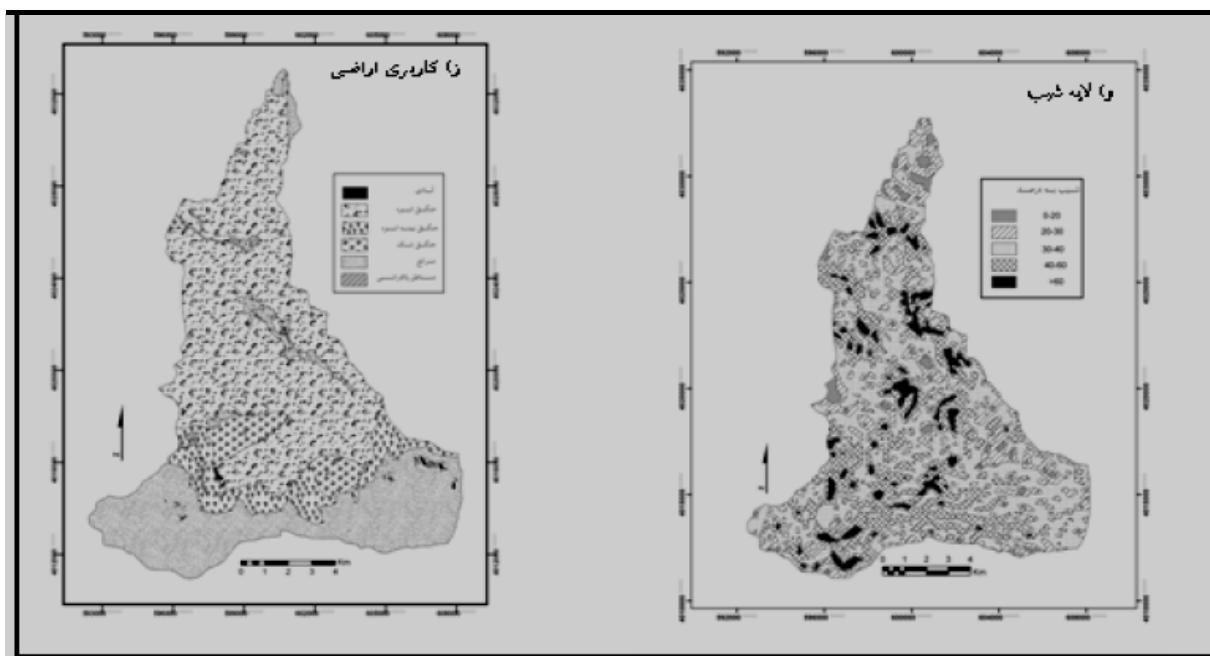
پس از اجرای مدل رگرسیون لجستیک با استفاده از پارامترهای مؤثر در نرم افزار ادريسی، ضرایب مدل مطابق جدول ۲ استخراج شده است.

## جدول ۲- ضرایب حاصل از مدل رگرسیون لجستیک

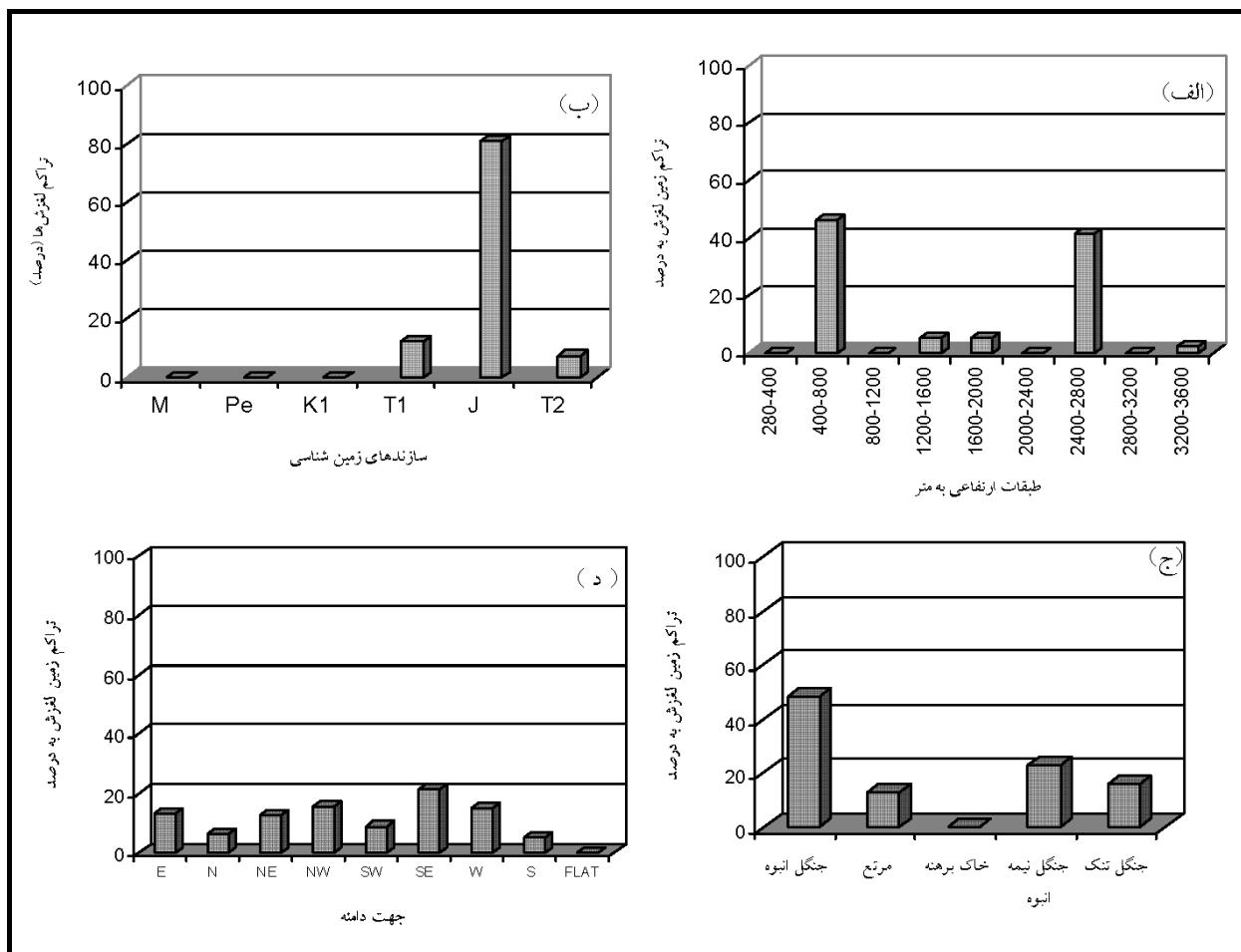
	متغیر های مستقل	ضرایب
$X_0$	عدد ثابت	-۱۰/۶۷۹۳۲۵۵۶
$X_1$	لیتلولژی	۸/۸۹۷۷۵۷۷۹
$X_2$	ارتفاع	-۵/۲۷۲۳۱۹۱۳
$X_3$	فاصله از گسل	-۲/۹۰۰۰۶۵۶۷
$X_4$	فاصله از جاده	-۴/۸۳۱۹۱۳۸۶
$X_5$	جهت دامنه	۱/۶۸۱۶۱۲۷۹
$X_6$	شیب	۳/۵۹۰۸۲۰۷۹
$X_7$	کاربری اراضی	۲/۱۶۷۲۳۶۴۴



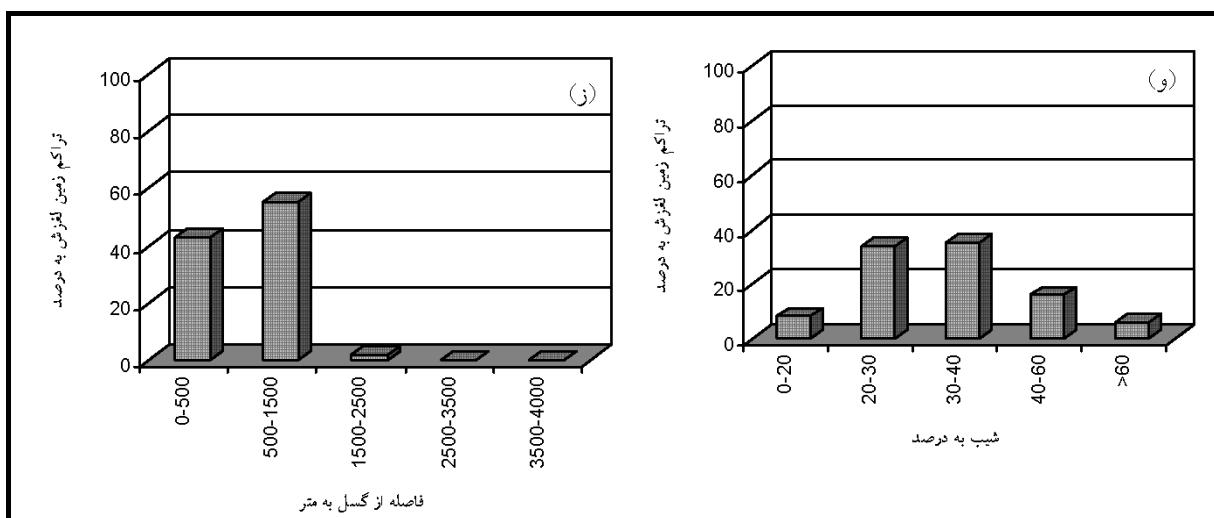
## ادامه شکل ۲



شکل ۲- لایه های پارامترهای مؤثر در وقوع رمین لغوش در حوضه آبخیز وار



ادامه شکل ۳



شکل ۳- میزان تراکم زمین لغزش در متغیرهای مؤثر در وقوع زمین لغزش

بنابراین با توجه به ضرایب ارائه شده در جدول ۲، معادله رگرسیون لجستیک به صورت رابطه ۳ می باشد.

(۳) رابطه

$$\text{logit}(\mathbf{p}) = -10/67932556 + X_0 + 8/89775779 X_1 - 5/272231913 X_2 - 2/90006567 X_3 + 4/83191386 X_4 + 1/68161279 X_5 + 3/59082079 X_6 + 2/16722644 X_7$$

شاخص های اعتبار مدل آماری حاصل از رگرسیون لجستیک در جدول ۳ ارائه شده است. برای بررسی اعتبار این مدل از تست Chi Square ، Pseudo R Square و ROC استفاده شده است.

جدول ۳: شاخص های آماری حاصل از مدل دگرسیون لجستیک

شاخص	مقدار
Chi Square	۱۲۴۴۰
Pseudo R_square	۰/۳۹۳۰
ROC	۰/۹۴۸۵

- آزمون Chi Square: که یک تست معتر و معمولی برای رگرسیون لجستیک است از اختلاف بین  $(L)$  -  $2\ln(L)$  برای مدل بهترین برازش و  $(L_0)$  -  $2\ln(L_0)$  برای فرضیه صفر است، بدست می آید. چنانچه این آماره در سطح ۹۵ درصد معنی دار باشد ( $\chi^2 > 14.1$ ). فرضیه صفر ( $H_0$ ) رد می شود. مقدار شاخص Chi Square نیز برابر ۱۲۴۴۰ است. گردید که با توجه به اینکه مقدار آن بسیار بیشتر از مقدار آستانه تعیین شده است در نتیجه فرض صفر بودن تمام ضرایب نیز رد می گردد.

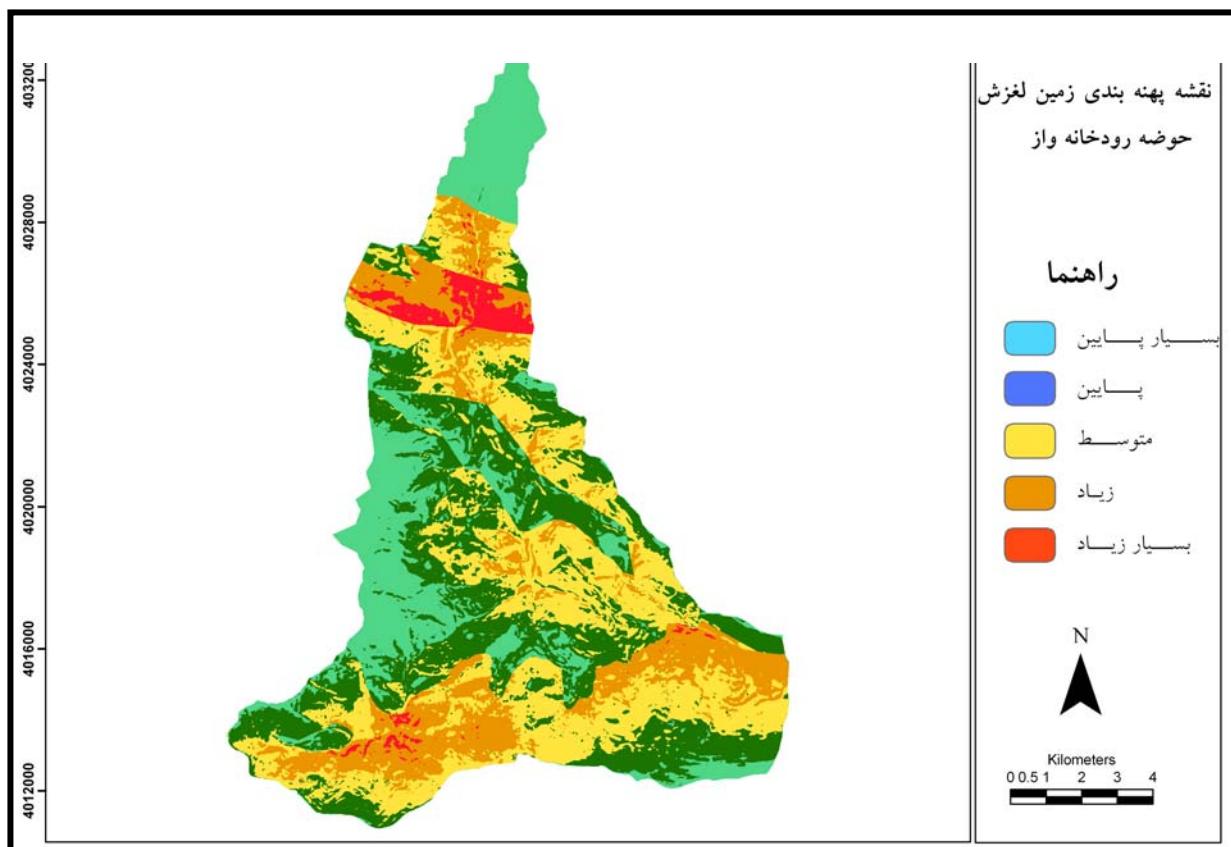
- مقدار PR<sup>2</sup> (Pseudo R Square) می تواند از رابطه زیر محاسبه شود:

$$PR^2 = 1 - \frac{\ln(L)}{\ln(L_0)} \quad (۴) \text{ رابطه}$$

مقدار PR2 نشان می‌دهد که چگونه مدل لوジت، مجموعه داده‌ها را برازش می‌دهد (منارد ۱۹۹۵). بنابراین PR2 مساوی با ۱ نشان دهنده برازش کامل مدل است، چنانچه این مقدار برابر صفر باشد نشان دهنده عدم رابطه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته می‌باشد. چنانچه مقدار PR2 بزرگتر از  $\frac{1}{2}$  باشد نشان دهنده برازش نسبتاً خوب مدل است (آیالو و یاماگیشی، ۲۰۰۵). با توجه به اینکه در این تحقیق مقدار شاخص PR2 برابر  $\frac{3930}{3930} = 1$  گردید و مقدار آن بزرگتر از آستانه  $\frac{1}{2}$  می‌باشد، این مدل برازش قابل قبولی را نشان می‌دهد.

- ROC<sup>\*</sup>: معیار دیگری که برای تفسیر بسیار آسان است، توجه به این مسئله است که مدل چه مقدار می‌تواند متغیر وابسته را به خوبی پیش بینی کند. در این مورد نرم‌افزار ادريسی از معیار ROC برای مقایسه یک نقشه بولین (وجود یا عدم وجود زمین لغزش) با نقشه احتمال به کار می‌رود. مقدار ROC از  $\frac{1}{5}$  تا ۱ متغیر است که ۱ نشان دهنده تطابق کامل و  $\frac{4}{5}$  نشان دهنده تطابق اتفاقی است. مقدار  $\frac{9485}{9485} = 1$  بدست آمده در این مطالعه، نشان دهنده همبستگی خوب بین متغیر مستقل و وابسته است.

- نقشه پهنه بندی: پس از مشخص شده اعتبار مدل رگرسیون لجستیک با استفاده از شاخص‌های فوق، نقشه پهنه‌بندی حساسیت به زمین لغزش تهیه گردید (شکل ۳). جهت پهنه بندی این لایه‌ها از روش طبقه بندی فاصله ژئومتریک به دلیل تطابق بیشتر آن با واقعیت منطقه انتخاب شد. در نهایت منطقه مورد مطالعه از نظر حساسیت به زمین لغزش به ۵ کلاس بسیار بالا، بالا، متوسط، پایین و بسیار پایین تقسیم گردید (جدول ۴).



شکل ۳ - نقشه پهنه بندی زمین لغزش حوضه رودخانه واز

\* - Relative Operating Characteristic

**جدول ۵ - مساحت پهنه‌ها به درصد در هر کلاس**

مساحت به درصد	کلاس
۲۰/۴	بسیار پایین
۲۹	پایین
۳۰/۳۸	متوسط
۱۷/۳	زیاد
۳	بسیار زیاد

**۴- بحث و نتیجه‌گیری**

همان طور که در قسمت ۲-۲ گفته شد، هیچ استانداردی برای تعداد پارامترهای مستقل در وقوع زمین‌لغزش وجود ندارد. در این تحقیق اثر فاصله از رودخانه در وقوع زمین‌لغزش، ضریب پایینی را به خود اختصاص داده بود و از مدل حذف گردید. در مقاله دیگری که توسط رضایی مقدم و همکاران (۱۳۸۵) برای تهیه نقشه حساسیت زمین‌لغزش در حوضه لاویج رود (این حوضه در ضلع غربی حوضه واژ قرار دارد) با روش همپوشانی انجام گرفت، عامل فاصله از گسل و جهت دامنه از مدل حذف شدند. در صورتی که این دو عامل در تحقیق حاضر به عنوان عامل مؤثر در وقوع زمین‌لغزش مورد استفاده قرار گرفتند. این مساله نشان می‌دهد که پارامترهای مؤثر در وقوع زمین‌لغزش حتی در مناطق مشابه هم می‌توانند تفاوت داشته باشند. از این رو نیاز به هیچ استانداردی برای فاکتورهای مؤثر در وقوع زمین‌لغزش نمی‌باشد.

در مدل حاضر که با استفاده از رگرسیون لجستیک تهیه گردید، عامل لیتولوژی با بیشترین ضریب بهترین متغیر پیش‌بینی کننده احتمال وقوع زمین‌لغزش در منطقه است. بیشترین پتانسیل زمین‌لغزش در حوضه مورد مطالعه در سازند شمشک که به صورت تناوبی از ماسه سنگ، شیل و لایه‌های زغالی است، وجود دارد. در قسمت‌هایی از این سازند که پوشش جنگلی انبوه وجود داشته و مورد دخالت انسان (جاده‌سازی، دکل برق وغیره) قرار گرفته بیشترین سطح زمین‌لغزش شکل گرفته و حساسیت بالایی هم برای وقوع زمین‌لغزش دارد.

**منابع**

- ۱- رضایی مقدم، محمدحسین، رضا اسماعیلی و محمدمهدی حسینزاده (۱۳۸۵): پهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش در حوضه آبریز لاویج رود(البرز شمالی)، نشریه دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز، بهار.
- ۲- متولی، صدرالدین (۱۳۸۰): بررسی سازوکار زمین‌لغزش و راههای پیشگیری از آن در حوضه آبخیز واژ رود، پایان نامه دوره دکتری واحد علوم و تحقیقات، استاد راهنمای: دکتر محمدرضا ثروتی.
- ۳- سازمان زمین‌شناسی کشور (۱۳۷۹): نقشه‌های زمین‌شناسی ۱:۱۰۰۰۰ آمل و بلده.
- ۴- سازمان نقشه‌برداری کشور (۱۳۷۳): عکس‌های هوایی ۱:۲۰۰۰۰ منطقه، (پروژه ۱۹۰۰-D).
- ۵- سازمان نقشه‌برداری کشور (۱۳۷۳): نقشه‌های توپوگرافی ۱:۲۵۰۰۰ پایین واژ، جوربند.
- 6- Ayalew, L. and Yamagishi, H. (2004): Slope failures in the Blue Nile basin, as seen from landscape evolution perspective, Geomorphology 57, 95-116.

- 
- 7- Ayalew,l. and Yamagishi,H. (2005): The application of GIS-based Logistic regression for landslide susceptibility mapping in the Kakuda-Yahiko Mountains, central Japan, *Geomorphology* 65, 15-31.
  - 8- Clerici, A., Perego, S., Tellini, C. and Vescovi, P., (2002): A procedure for landslide susceptibility zonation by the conditional analysis method. *Geomorphology* 48, 349-364.
  - 9- Dai, F.C. and Lee, C.F. (2002): Landslide characteristics and slope instability modeling using GIS, Lantau, Hong Kong. *Geomorphology* 42,213-228.
  - 10- Gorsevski, P.V., Gessler, P., Foltz, R.B., (2000): Spatial prediction of landslide hazard using logistic regression and GIS. 4<sup>th</sup> Int. Conference on Integrating GIS and Environmental Modeling, Alberta, Canada. 9 pp.
  - 11- Guzzetti, F., Carrara, A., Cardinali, M. and Reichenbach, P. (1999): Landslide hazard evaluation: a review of current technique and their application in a multi-scale study, central Italy. *Geomorphology* 31,181-216.
  - 12- Komac, M. (2005): A landslide susceptibility model using the Analytical Hierarchy Process method and multivariate statistics in Perialpine Slovenia. *Geomorphology*, in press.
  - 13- Menard, S., (1995): Applied logistic regression analysis. Sage university Paper Series on Quantitative Applications in Social Sciences, vol. 106. Thousand Oaks. California. 98 pp.
  - 14- Rowbotham, D.N., Dudycha, D., (1998): GIS modeling of slope stability in Phewa Tal Watershed, Nepal. *Geomorphology* 26, 151-170.
  - 15- Van Westen, C. J. and Terlien, M. T. J., (1996): An approach towards deterministic landslide hazard analysis in GIS. A case study from Manizales (Colombia), *Earth Surface and Processes and Landforms*, Vol. 21, 853-868.